

اثبات مرجعیت یگانه قرآن کریم با توجه به مدلولات متعارف و غیرمتعارف

جامعیت قرآن با در نظر گرفتن مدالیل متعارف و غیرمتعارف آن قابل تبیین است و بنابراین در نحوه رابطه کتاب و سنت، دیدگاه قرآنیون درباره مرجعیت یگانه قرآن صحیح است؛ زیرا سنت در طول قرآن قرار دارد و داده‌ها و آموزه‌های سنت از قرآن گرفته شده است.

جامعیت قرآن با در نظر گرفتن مدالیل متعارف و غیرمتعارف آن قابل تبیین است و بنابراین در نحوه رابطه کتاب و سنت، دیدگاه قرآنیون درباره مرجعیت یگانه قرآن صحیح است؛ زیرا سنت در طول قرآن قرار دارد و داده‌ها و آموزه‌های سنت از قرآن گرفته شده است.

حجت‌الاسلام و المسلمین علی شاه‌علیزاده، پژوهشگر مؤسسه دارالحديث و صاحب پایان‌نامه برتر حوزوی با عنوان «#171؛ ضرورت‌ها و آسیب‌های تفسیر مأثور»؛ در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، با اشاره به رویکردهای مختلف درمورد رابطه میان کتاب و سنت اظهار کرد: در این خصوص می‌توان از دیدگاه قرآنیون، اخباریون و رویکرد میانه سخن گفت که عده‌ای حجیت را منحصر در کتاب می‌دانند و حجیت سنت را در ذیل حجیت کتاب می‌پذیرند و عده‌ای دیگر به حجیت سنت در عرض کتاب معتقد هستند.

وی افزود: اگر ما بخواهیم دآوری میان رویکردهای مختلف به تفسیر مأثور داشته باشیم، با مختصر توضیحی متوجه خواهیم شد که دلایل سخنان دیدگاه نخست یعنی قرآنیون متقن است و توضیح آن که دلالت‌های قرآن بر معانی خود بر دو گونه است؛ يك دلالت عمومی وجود دارد که از آن تعبیر به مدالیل متعارف می‌کنیم که روش قرآن مثل روش سایر عقلای عالم، مطالب خود را می‌گوید و همه مقصود قرآن را از این معانی و دلالت‌های کلمات و جملات می‌فهمند.

حجت‌الاسلام شاه‌علیزاده با بیان این که مدالیل قرآن برای همه یکسان است و کافر هم می‌تواند همانند مؤمن از این مدالیل قرآن استفاده کند، گفت: خطاب‌هایی که در قرآن برای کفار آمده است و در آیاتی از قرآن عبارت «#171؛ قل یا ایها الکافرون...»؛ ذکر شده، یا خطاب‌هایی که برای مشرکان یا اهل کتاب در قرآن آمده، نشان‌دهنده این است که مدالیل قرآن امور متعارفی است که کافر، مؤمن و همه مردم آنها را می‌فهمند.

صاحب پایان‌نامه برتر حوزوی ادامه داد: در غیر این صورت معنا نداشت که قرآن برای هدایت مردم باشد و خطاب‌های قرآن به مردم که با عبارت «#171؛ یا ایها الناس...»؛ در قرآن مکرر آمده است، نشان می‌دهد عامه مردم قرآن را می‌فهمند، زیرا همه مردم که از آغاز مسلمان و مؤمن نبوده‌اند، بلکه بسیاری از آنها کافر و مشرک بودند و بنابراین، اگر مدالیل قرآن قابل فهم نبود، دعوت آنها به دین معنا نداشت.

وی همچنین خاطرنشان کرد: در عین حال همه مدالیل قرآن از این قبیل نیست، بلکه بخش دوم مدالیل قرآن، مدالیل غیرمتعارفی است که فقط راسخان در علم، یعنی پیامبر و اهل بیت پیامبر از آن آگاهی دارند و آنها هستند که می‌توانند از مدالیل نامتعارف قرآن، مطالب بسیار زیادی را بفهمند. به عنوان نمونه حدیثی از امام صادق (ع) آمده است که «#171؛ من به آنچه در آسمان‌ها، زمین، بهشت و دوزخ است و آنچه در گذشته تحقق یافته و آنچه در آینده تحقق خواهد یافت، آگاهی دارم»؛.

حجت‌الاسلام شاه‌علیزاده با اشاره به این که امام صادق (ع) با این سخن، ادعا می‌کنند که از تمام وقایع گذشته، اعم از وقایع جنگی، اجتماعی، فردی و ... و حتی از وقایع آینده نیز خبر دارد، اظهار کرد: ادعای علم به تمام علوم آسمان‌ها و زمین و دانش‌های مرتبط با آن، ادعای کمی نیست و این سخنان برای شنونده امام (ع) بسیار عجیب آمد که معنای این ادعای را از امام (ع) جویا شد.

وی افزود: امام صادق (ع) در پاسخ فرمودند که من این‌ها را از کتاب خداوند عزوجل یافته‌ام، زیرا خدا می‌فرماید که قرآن تبیان همه

چیز است، پس معلوم می‌شود تمام دانشی که امام صادق(ع) به آن اشاره کرده، از قرآن گرفته شده است، اما چرا من و شما این علوم را نمی‌فهمیم؛ چرا فیزیک‌دان‌ها، ریاضی‌دان‌ها، شیمی‌دان‌ها یا روان‌شناس‌ها هیچ یک از این مطالب را نمی‌توانند از علوم را از قرآن استخراج کنند، ولی امام صادق(ع) می‌گوید که همه این علوم را از قرآن دارد؟

خطاب‌های قرآن به مردم که با عبارت 171#&یا ایها الناس...را؛ در قرآن مکرر آمده است، نشان می‌دهد عامه مردم قرآن را می‌فهمند، زیرا همه مردم که از آغاز مسلمان و مؤمن نبوده‌اند، بلکه بسیاری از آنها کافر و مشرک بودند و بنابراین، اگر مدالیل قرآن قابل فهم نبود، دعوت آنها به دین معنا نداشت

پژوهشگر مؤسسه دارالحديث همچنین خاطرنشان کرد: معلوم می‌شود که این معارف از مدالیل غیرمتعارف قرآن به دست آمده است و حاصل رابطه‌ای است بین خداوند از يك سو و پیامبر و اهل بیت(ع) از سوی دیگر برقرار شده است و آنها هستند که مقصود خداوند را از طریق رمز خاصی که بین خود آنها وجود دارد، پی می‌برند و به آن دانش دست پیدا می‌کنند.

صاحب پایان‌نامه برتر حوزوی ادامه داد: با این تفاسیل، اگر ما بگوییم مدالیل قرآن بر دو بخش است که بخشی از آن را همه مردم اعم از کافر و مؤمن می‌فهمند و فهم بخش دیگری از آن اختصاص به پیامبر و اهل بیت عصمت و طهارت(ع) دارد، اینجاست که معنای جامعیت قرآن فهمیده می‌شود و این که قرآن 171#&تبیاناً لكل شیءرا؛ است، معلوم و مشخص می‌شود.

وی با تأکید بر این که قرآن 171#&تبیاناً لكل شیءرا؛ است و هیچ کم و کاستی در آن وجود ندارد، گفت: این جامعیت با در نظر گرفتن هر دو وجه مدالیل متعارف و مدالیل غیرمتعارف قرآن قابل تبیین است. اگر ما پذیرفتیم که مطلب خیلی روشن است و روایات متعدد و آیاتی از قرآن کریم دلالت بر این معنا می‌کند، آن موقع روشن می‌شود که قول اول یعنی دیدگاه قرآنیون، همان نظر صحیح است؛ یعنی تمام مطالبی که در قرآن آمده از قرآن گرفته شده است، اما بخشی از آن مربوط به مدالیل متعارف و بخشی دیگر مربوط به مدالیل غیرمتعارف است.

حجت‌الاسلام شاه‌علیزاده با بیان این که در اینجا معنای روایاتی که سنت را در کنار کتاب واجد حجیت و مرجعیت دانسته‌اند، روشن می‌شود، خاطرنشان کرد: اگر می‌بینیم که می‌گویند روایات را به قرآن عرضه کنید و در جای دیگر می‌گویند عرضه به سنت بکنید، در عرضه به قرآن برای من و شما مدالیل روشن و متعارف قبل فهم است و می‌توانیم محتوای روایات را با رجوع به قرآن بسنجیم.

وی افزود: اگر معارفی عرضه شد که در قرآن وجود نداشت، به سراغ سنت می‌رویم که مدالیل غیرمتعارف قرآن را نیز روشن کرده است. در این عرضه است که متوجه می‌شویم که آیا این حدیث در سنت آمده است یا نه و میزان اعتبار آن را به این طریق می‌سنجیم. بنابراین سنت در طول قرآن قرار دارد و داده‌ها و آموزه‌های سنت از قرآن گرفته شده است که بخشی مبتنی بر مدالیل متعارف و بخشی دیگر مبتنی بر کشف مدالیل غیرمتعارف قرآن کریم است.